

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASACH IV - VIII

Szkoła Podstawowa im. gen. Tadeusza Kościuszki w Zieleniu

DOKUMENTY OKREŚLAJĄCE PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

- Nowa podstawa programowa nauczania języka polskiego w szkole podstawowej z dnia z 14 lutego 2017 r.
- Rozporządzenie MEN z dnia 03.08.2017 w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych;
- Statuty i WSO;
- Program nauczania ogólnego języka polskiego w klasach IV – VIII szkoły podstawowej „Nowe słowa na start” ;

CELE PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA

- Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych.
- Niesienie pomocy uczniowi w samodzielnym planowaniu swego rozwoju.
- Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
- Dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia.
- Umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

FORMY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ PODLEGAJĄCE OCENIE W RAMACH NAUKI JĘZYKA POLSKIEGO:

1. WYPOWIEDZI PISEMNE:

- prace klasowe (wypracowania, testy);
- sprawdziany gramatyczne;
- prace ortograficzne;

- prace domowe (dłuższe formy wypowiedzi).

2. WYPOWIEDZI USTNE:

- odpowiedź dłuższa kilkuzdaniowa (treści literackie i językowe);

- kartkówki (traktowane jako odpowiedzi ustne);

- kultura żywego słowa (recytacja, scenki, dramy, prezentacje teatralne).

3. AKTYWNOŚĆ, INWENCJA TWÓRCZA UCZNIĄ.

4. FORMY DODATKOWE (PRACE NADOBOWIĄZKOWE):

- udział w konkursach polonistycznych artystycznych;

- udział w zajęciach pozalekcyjnych;

- prezentacje, referaty, projekty.

5. PRZYGOTOWANIE DO ZAJĘĆ OBEJMUJE:

- prowadzenie zeszytu przedmiotowego;

- znajomość lektur;

- posiadanie obowiązkowych podręczników, zeszytów ćwiczeń i tekstów analizowanych lektur.

KONTROLA I OCENA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW:

- Prace klasowe, sprawdziany i prace ortograficzne są obowiązkowe. W razie absencji uczniów musi napisać je w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły (konkretny termin i miejsce ustala nauczyciel).

- Wypowiedzi pisemne są zapowiadane co najmniej tydzień przed ich terminem (nie dotyczy to dyktand i kartkówek).

- Prace pisemne są sprawdzane i oddawane w ciągu dwóch tygodni, natomiast ocena z kartkówki powinna być przekazana na najbliższych lekcjach.

- Uczeń może poprawić ocenę ze sprawdzianu zgodnie z zapisem zawartym w WSO. Poprawa jest jednorazowa i odbywa się w terminie i miejscu ustalonym przez nauczyciela (nieprzekraczającym jednak 2 tygodni).

- Kartkówki traktowane są jako odpowiedź ustna, organizowane są bez zapowiedzi i nie podlegają poprawie.

- Nie ocenia się ucznia natychmiast po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole. Uczeń dostaje określony czas na nadrobienie zaległego materiału i w tym czasie niezapisywane są mu nieprzygotowania do lekcji.

- Uczeń ma obowiązek uzupełnienia notatek (także zadań domowych) za czas swojej nieobecności jak najszybciej po powrocie do szkoły (w uzasadnionych przypadkach nauczyciel ma prawo zwolnić go z tego obowiązku lub określić, które partie notatek mogą być pominięte).
- Uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do zajęć, tylko na początku lekcji, dwa razy w semestrze oraz brak zadania bez podania przyczyny (nie dotyczy to wypowiedzi pisemnych oraz recytacji, prezentacji/referatów, lekcji powtórzeniowych).
- Pracą domową jest nie tylko praca pisemna, ale również przeczytanie tekstu kultury.
- Za aktywność oraz pracę podczas lekcji (w zależności od zaangażowania i trudności zadań) uczeń otrzymuje oceny, które mogą być sumą plusów lub minusów zdobywanych systematycznie w trakcie zajęć.
- Zeszyt przedmiotowy jest obowiązkowy.
- Czynnikiem wpływającym na podniesienie oceny śródrocznej i rocznej jest wykonywanie dodatkowych zadań, szczególnie aktywność na lekcji, osiągnięcia w konkursach szkolnych i pozaszkolnych, starannie prowadzony zeszyt przedmiotowy.
- Na koniec semestru nie przewiduje się zaliczania materiału.

OCENIANIE TESTÓW I SPRAWDZIANÓW

Testy i sprawdziany są punktowane według oddzielnego schematu, w zależności od złożoności zagadnienia. Zasady oceniania prac pisemnych są zgodne z zasadami określonymi przez CKE.

Ocenianie uczniów posiadających orzeczenia poradni o dysfunkcjach wynikają z indywidualnych dostosowań, bazę stanowią w/w wymagania.

Ilość i częstotliwość pomiarów jest zależna od poziomu i możliwości intelektualnych klasy i w zależności od realizowanego programu modyfikowana.

Punkty są przeliczane na oceny według zasad pomiaru dydaktycznego:

SKALA OD OCENY NIEDOSTATECZNEJ DO BARDZO DOBREJ

powyżej 100% celujący

91 %- 100% bardzo dobry

75% - 90 % dobry

50 %– 74% dostateczny

30% - 49% dopuszczający

0% - 29% niedostateczny

PUNKTACJA DYKTANDA

0 błędów - celujący

1 błąd bdb

2-3 błędy db

4-5 błędów dst

6-7 błędów dop

8 błędów ndst. 4 interpunkcyjnych = 1 błąd ortograficzny

KLUCZ ZNAKÓW OZNACZAJĄCYCH BŁĘDY:

Nz. - niezrozumiałość treści, nieczytelne pismo

rzecz. - błąd rzeczowy (nieprawda)

jęz. - błąd gramatyczny, leksykalny, frazeologiczny, stylistyczny,

ort. - błąd ortograficzny

int. - błąd interpunkcyjny

graf. - opuszczenie wyrazu lub liter w wyrazie.

KRYTERIA OCENIANIA UCZNIÓW ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W NAUCE I PODEJRZENIEM DYSLEKSJI

1. Dysfunkcje nie zwalniają ucznia z obowiązku opanowania przewidzianego podstawą programową.
2. Uzyskanie opinii z poradni psychologiczno – pedagogicznej nie zwalnia dziecka z posiadania jak najszerszego zakresu wiedzy i umiejętności, powinno raczej zachęcać do analizowania zdobytych już wiadomości, a także do systematyczności w utrwalaniu wiedzy.
3. Uczeń dyslektyczny podlega w większości tym samym kryteriom i formom oceniania, co pozostali uczniowie.
4. Uczeń posługuje się wszystkimi formami wypowiedzi pisemnej poznanymi w danej klasie, przy czym o ocenie decyduje treść i zawartość merytoryczna, a nie sposób zapisu i poprawność ortograficzna.
5. Na lekcji nie jest sprawdzana technika głośnego czytania tekstów nowych.

6. Uczeń, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu, wraz z rodzicem powinien systematycznie i rzetelnie pracować w porozumieniu z nauczycielem w kierunku pokonywania trudności szkolnych.

7. Kryteria ocen (przy średnio długim tekście):

Skala ocen	Kl. 4	Kl. 5	Kl. 6	Kl. 7-8
Bardzo dobry	3 bł. rażące	3 bł. rażące	3 bł. rażące	2 bł. rażące
dobry	4-5 bł. Rażące	4-5 bł. rażące	4-5 bł. rażące	3-4 bł. rażące
dostateczny	6-7 bł. Rażące	6-7 bł. rażące	6-7 bł. rażące	5-6 bł. Rażące
Dopuszczający	8-9 bł. rażące	8-9 bł. rażące	8-9 bł. rażące	7-8 bł. rażące

niedostateczny	Pow. 9 bł. rażących	Pow. 9 bł. rażących	Pow. 9 bł. rażących	Pow. 8 bł. rażących
----------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------

8.

Kryteria oceniania pracy uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

- W przypadku tych uczniów konieczne jest dostosowanie wymagań.
- Kryteria oceniania nie mogą być niższe niż przewiduje podstawa programowa,
- uzyskanie orzeczenia poradni psychologiczno – pedagogicznej nie zwalnia dziecka z posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności,
- uczeń wykonuje zadania domowe, systematycznie prowadzi zeszyt,
- dostosowanie form i metod pracy,
- ® dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia,
- ® unikanie głośnego czytania na forum klasy,
- ® czytanie lektur we fragmentach,
- ® wdrażanie do korzystania ze słownika ortograficznego,
- ® kontrolowanie rozumienia poleceń,
- ® powtarzanie poleceń, komunikaty krótkie i zrozumiałe,
- ® dzielenie materiału edukacyjnego na mniejsze partie, pozostawianie większej ilości czasu na jego utrwalenia,
- ® nieocenianie estetyki zapisu,
- ® pomoc nauczyciela w wykonywaniu zadania.

- największe znaczenie dla oceny końcowej z przedmiotu mają: wysiłek ucznia, jego starania, motywacja, aktywność oraz obowiązkowość.

Ortografię i interpunkcję w formach wypowiedzi pisemnej oceniamy wg kryteriów obowiązujących w pracach egzaminacyjnych, czyli:

W przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:

2p. – dopuszczalne 3 błędy

1p. – 4-5 błędów

Interpunkcja 0-1

1p. – nie więcej niż 5 błędów

0p. - powyżej 5 błędów

W przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:

1p. – nie więcej niż 6 bł.

ZASADY INFORMOWANIA O WYMAGANIACH I POSTĘPACH W NAUCE

- wszystkie oceny są jawne i podawane uczniom na bieżąco, a rodzicom podczas zebrań, wywiadówek, dyżurów;

- nauczyciel przekazuje uczniowi ustny komentarz do każdej wystawionej oceny;

- do prac pisemnych mają wgląd uczeń i jego rodzice w trakcie bieżącego roku szkolnego. W razie zastrzeżeń rodziców (opiekunów prawnych) do oceny rocznej obowiązuje procedura określona przez statut szkoły.

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ DLA UCZNIÓW O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

1.

Uczniowie posiadający orzeczenie poradni psychologiczno – pedagogicznej dotyczący kształcenia specjalnego realizują program nauczania danej klasy dostosowany do potrzeb i możliwości ucznia, ograniczony do treści zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

2. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zalecające dostosowanie wymagań do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia, realizują program nauczania

danej klasy dostosowania potrzeb i możliwości ucznia, ograniczony do treści zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

3. Wobec uczniów, którzy posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o specjalnych potrzebach edukacyjnych zalecające dostosowanie wymagań do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia, nauczyciele stosują metody i formy pracy dostosowane do ich możliwości oraz dostosowują wymagania edukacyjne i zasady oceniania.

4. Dostosowując wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów mających trudności w nauce, należy realizować treści zapisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

5. Formy możliwych dostosowań, np.

- niewymaganie głośnego czytania przy zaburzonej technice czytania,
- więcej czasu na czytanie tekstów (poleceń, instrukcji), dodatkowe wyjaśnienia,
- pozwalanie na korzystanie z audiobooków czy obowiązkowe poznawanie fragmentów tekstów (przy dłuższych lekturach),
- dzielenie materiału na mniejsze partie,
- wydłużenie czasu na odpowiedź,
- formułowanie jasnych, prostych, precyzyjnych poleceń, pytania dodatkowe, pytanie pomocnicze, unikanie pytań problemowych,
- uwzględnianie zaburzeń grafomotoryki przy ocenie prac pisemnych,
- zróżnicowanie zadań zadawanych do domu, poleceń w czasie lekcji – zmniejszona ilość, stopień, trudność i obszerność zadań,
- utrwalanie materiału i przygotowywanie do prac klasowych na zajęciach dodatkowych, konsultacjach,
- dostosowanie kryteriów oceniania prac pisemnych i dyktand dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w czytaniu i pisaniu (dysgrafia, dysleksja).

6. Dostosowania na sprawdzianach i pracach klasowych, np.

- kryteria oceniania prac pisemnych uwzględniające specyficzne trudności w nauce,
- wydłużenie czasu pracy,
- korzystanie z pomocy dydaktycznych – słowniki.

7. O wyborze metod dostosowania decyduje nauczyciel, biorąc pod uwagę zalecenia poradni psychologiczno – pedagogicznej zawarte w opiniach i orzeczeniach.

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Ocena końcowa jest wypadkową ocen cząstkowych, które uczeń otrzyma w ciągu roku szkolnego. Kryteria dotyczą oceniania na koniec etapu edukacyjnego.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

- spełnia wszystkie warunki na ocenę bardzo dobrą, a jego wiedza znacznie przekracza poziom podstawy programowej przewidzianej do realizacji;
- pracuje systematycznie, z dużym zaangażowaniem na każdej lekcji i w domu;
- wykazuje się inwencją twórczą, rozwija własne uzdolnienia;
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy;
- wykazuje się indywidualną pracą wykraczającą poza realizowany program;
- reprezentuje klasę, szkołę w konkursach przedmiotowych np. w polonistycznym, ortograficznym, recytatorskim itp., kwalifikując się do dalszego etapu.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

- opanował wiadomości i umiejętności zapisane w podstawie programowej przewidzianej do realizacji;
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności;
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji;
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem w mowie i w piśmie;
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim;
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym; - aktywnie uczestniczy w lekcjach;
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

OCENA DOBRA

Uczeń:

- w większości opanował wiadomości i umiejętności zapisane w podstawie programowej przewidzianej do realizacji;
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niedużym lub średnim stopniu trudności, a przy niewielkiej pomocy nauczyciela – trudne;
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje;
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych; wypowiedzi cechuje poprawność merytoryczna;
- bierze czynny udział w lekcji; wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

- częściowo opanował wiadomości i umiejętności zapisane w podstawie programowej przewidzianej do realizacji;
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela;
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego;
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo;
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana;
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację;
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach;
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej przewidzianej do realizacji;
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela;

- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji;
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru;
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów;
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań;
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela;
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy;
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- nie opanował podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej przewidzianej do realizacji ;
- ma kłopoty z techniką czytania, uniemożliwiający mu zrozumienie tekstu i niewynikający z niezależnych od niego problemów w uczeniu się;
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego;
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela;
- wykazuje się niechęcią do nauki;
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych;
- nie angażuje się w pracę na lekcji.

ZAKRES WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI ZAPISANYCH W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ

KLASA IV

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE.

Czytanie utworów literackich.

Uczeń:

- rozpoznaje fikcję artystyczną;
- wskazuje cechy baśni, legendy, komiksu i opowiadania;
- zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię i określa ich funkcje;
- opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i dostrzega ich wzajemną zależność;
- odróżnia dialog od monologu;
- wyjaśnia, kim jest podmiot liryczny, narrator, bohater;
- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
- określa tematykę utworu oraz wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
- objaśnia znaczenia dosłowne i niedosłowne tekstu;
- przedstawia swoje odczytanie utworu i je uzasadnia;
- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
- wskazuje wartości w utworze.

Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;
- świadomie i z uwagą odbiera koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne oraz filmy dla dzieci.

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknienie);
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
- rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu i rodzaju gramatycznego odpowiednio rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;
- rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów używanych w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, grupa podmiotu, grupa orzeczenia);

- rozpoznaje typy wypowiedzi: zdanie pojedyncze i złożone, równoważniki zdań, wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe - rozumie ich funkcje i je stosuje;
- przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.

Zróźnicowanie języka.

Uczeń:

- wskazuje główne cechy języka mówionego i języka pisanego;
- posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny;
- używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej.

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń:

- identyfikuje tekst jako komunikat;
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
- rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
- zna i stosuje zasady akcentowania wyrazów

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosuje reguły pisowni;
- poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI.

Elementy retoryki i stylistyka praktyczna.

Uczeń:

- uczestniczy w rozmowie;
- tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.

Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, opis, list;
- wygłasza tekst z pamięci;
- tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu;
- rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje zachowując zasady etykiety;
- tworzy opowiadania twórcze związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji;

IV. SAMOKSZTAŁCENIE.

Uczeń:

- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje;
- korzysta ze słowników, w tym: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych;
- zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line).

Klasa V

I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE.

Czytanie utworów literackich.

Uczeń:

- omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji;

- rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren;
- rozpoznaje w tekście literackim: wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienie, ożywienie i objaśnia ich rolę;
- zna budowę wiersza, rozpoznaje wiersz stroficzny i stychiczny;
- wskazuje cechy mitu, powieści i noweli;
- określa problematykę tekstu;
- określa wartości ważne dla bohatera;
- objaśnia sensy przenośne tekstu, ze szczególnym uwzględnieniem sensów zawartych w mitach i przypowieściach.

Czytanie tekstów kultury.

Uczeń:

- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny (np. rysunek);
- rozumie, czym jest adaptacja (np. filmowa, sceniczna, radiowa);
- wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją.

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- rozpoznaje formy przypadków, liczby i rodzaju gramatycznego zaimka oraz określa jego funkcje w wypowiedzi;
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki oraz używa ich we właściwych kontekstach;
- rozumie i stosuje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się;
- odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych;
- oddziela temat fleksyjny od końcówki;
- rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi;
- rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;
- nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (dopełnienie, przydawka, okolicznik).

Zróznicowanie języka.

Uczeń:

- rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
- rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące;
- dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi.

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń:

- rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny;
- stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi.

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: nawiasu.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

Elementy retoryki i stylistyka praktyczna.

Uczeń:

- dokonuje selekcji informacji;
- zna zasady budowania akapitów;
- rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję.

Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja;
- redaguje scenariusz filmowy na podstawie fragmentów książki oraz własnych pomysłów;
- redaguje notatki;
- streszcza tekst.

IV. SAMOKSZTAŁCENIE.

Uczeń:

- korzysta ze słowników, w tym: wyrazów bliskoznacznych, wyrazów obcych, frazeologicznego;

- odróżnia informacje o faktach od opinii.

KLASA VI

1.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Czytanie utworów literackich

Uczeń:

- rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantastyki;
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe, rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania, np. obyczajowe, fantastyki, detektywistyczne itp.;
- zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienia, zgrubienia, uosobienie, apostrofę, anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie oraz określa ich funkcję;
- charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach;
- rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcję w utworze;
- wskazuje i omawia wątek główny i wątki poboczne;
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
- wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze.

Odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy;
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, np.: rysunek, drama, spektakl teatralny.

II KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Gramatyka języka polskiego

Uczeń:

- rozpoznaje w wypowiedziach wszystkie części mowy i określa ich funkcje;
- dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje formy bezosobowe, rozumie ich konstrukcje i znaczenie w tekście;
- oddziela temat fleksyjny od końcówki
- rozumie konstrukcję strony biernej i czynnej czasownika, przekształca stronę czynną na bierną i odwrotnie;
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach;
- nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedziach;
- określa funkcję wyrazów poza zdaniem, rozumie ich znaczenie i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach;
- rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny oraz typy związków.

Zróżnicowanie języka

Uczeń:

- rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi, rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi;
- rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;
- rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach;
- zna i stosuje zasady spójności formalnej i semantycznej tekstu.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń:

- określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi,
- rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent, zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów;

- rozumie na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady.

Ortografia i interpunkcja

Uczeń:

- pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;
- poprawnie używa znaków interpunkcyjnych.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

Elementy retoryki i stylistyka praktyczna:

Uczeń:

- uczestniczy w rozmowie na dany temat, wydziela jej części, tłumaczy sens;
- rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji;
- rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję.

Mówienie i pisanie:

Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie twórcze, odtwórcze, opis list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, list o charakterze argumentacyjnym;
- wygłasza z pamięci tekst ze zrozumieniem i odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i następstwem pauz;
- wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.

IV. SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- doskonalą ciche i głośne czytanie
- doskonalą różne formy zapisywania pozyskanych wypowiedzi,
- zwraca uwagę na typy definicji słownikowych, określa ich swoistość,
- rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji,
- poznaje życie kulturalne swojego regionu,
- rozwija umiejętność posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

Lektura obowiązkowa:

Jan Brzechwa, Akademia pana Kleksa

Clive Staples Lewis, Opowieści z Narni. Lew, czarownica i stara szafa

Adam Mickiewicz, Pan Tadeusz (zwyczaje i obyczaje)

Ferenc Molnar, Chłopcy z Placu Broni

Bolesław Prus, Katarynka

Juliusz Słowacki, W pamiętniku Zofii Bobrówny

Seweryna Szmaglewska, Czarne Stopy

Antoni Czechow, Śmierć urzędnika

Henryk Sienkiewicz, W pustyni i w puszczy, Janko Muzykant

John Ronald Reuel Tolkien, Hobbit, czyli tam i z powrotem

Rafał Kosik, Feliks, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi

Wybrane mity greckie, w tym mit o powstaniu świata oraz np. mity o: Prometeuszu, Syzyfie, Demeter i Korze, Dedalu i Ikarze, Heraklesie, Edypie, Tezeuszu i Ariadnie, Orfeuszu i Eurydyce

Biblia, powstanie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści ewangeliczne

Wybrane wiersze Jana Twardowskiego, Leopolda Staffa, Anny Kamieńskiej, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza, J. Słowackiego, A. Mickiewicza, Z. Herberta.

Lektura uzupełniająca:

Lewis Carroll, Alicja w Krainie Czarów

Andrzej Maleszka, Magiczne drzewo

Karol May, Winnetou

Małgorzata Musierowicz, wybrana powieść

Lucy Maud Montgomery, Ania z Zielonego Wzgórza

Joseph Kipling, Księga dżungli

Edmund Niziurski, Sposób na Alcybiadesa

Bolesław Prus, Kamizelka

Henryk Sienkiewicz, Janko Muzykant

Mark Twain, Przygody Tomka Sawyera

Wybór innych tekstów kultury.

KLASA VII

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE.

Czytanie utworów literackich.

Uczeń:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; wymienia cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów;
- przypisuje utwór literacki do właściwego rodzaju literackiego;
- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, dramat, komedia, fraszka, hymn, sonet, pieśń, tren, ballada - i wymienia ich podstawowe cechy;
- wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny (didaskalia), monolog, dialog; - rozpoznaje w tekście literackim: symbol, alegorię, eufemizm, neologizm, zdrobnienie, zgrubienie i określa ich funkcje;
- określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną;
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- określa znaczenia symboliczne w tekstach kultury;
- wykorzystuje w objaśnianiu sensów tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;
- dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

Czytanie tekstów kultury.

Uczeń:

- nazywa elementy i interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury.

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny, rodzinę wyrazów, podstawę słotwórczą, rdzeń i formant w wyrazach pochodnych; wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słotwórcze znaczenie wyrazu;
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy;
- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone; odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.

Zróżnicowanie języka.

Uczeń:

- rozumie znaczenie homonimów;
- wyróżnia środowiskowe odmiany języka.

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń wie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych;
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI.

Retoryka i stylistyka praktyczna.

Uczeń:

- funkcjonalnie wykorzystuje retoryczne środki językowe oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę; - tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych;

- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
- rozróżnia i wskazuje środki perswazji w tekstach reklamowych, określa ich funkcję.

Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka;
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, np. skraca, streszcza, rozbudowuje.

IV. SAMOKSZTAŁCENIE.

Uczeń:

- odróżnia informacje o faktach od opinii;
- rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
- stosuje zasady higieny pracy umysłowej.

KLASA VIII

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE.

Czytanie utworów literackich.

Uczeń:

- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł i określa ich podstawowe cechy;
- zna pojęcia ironii, parodii i groteski oraz rozpoznaje je w tekstach;
- wskazuje funkcję użytych w utworze środków stylistycznych: porównanie homeryckie, inwokacja;
- rozpoznaje gatunki: epos, epopeja, tragedia, elegia i określa ich podstawowe cechy;
- omawia i poddaje refleksji podstawowe zagadnienia egzystencjalne;
- wykorzystuje w objaśnianiu utworów literackich wartości uniwersalne związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, dokonuje ich hierarchizacji;
- wykorzystuje w objaśnianiu utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny.

Czytanie tekstów kultury.

Uczeń:

- dostrzega różnice pomiędzy literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa.

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców;

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy); rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone - rozumie ich funkcje w tekście;

- zna sposoby wzbogacania słownictwa;

- rozumie mechanizm upodobień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem.

Zróżnicowanie języka.

Uczeń:

- rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu;

- rozróżnia regionalne odmiany polszczyzny;

- zna typy skrótów i skrótowców oraz określa ich funkcje;

- rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny.

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń:

- rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich;

- rozumie, na czym polega błąd językowy;

- określa kontekst komunikatu.

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI.

Retoryka i stylistyka praktyczna.

Uczeń:

- przyjmuje cudze poglądy lub polemizuje z nimi;
- rozwiązuje postawiony problem;
- stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych);
- odróżnia przykład od argumentu;
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego.

Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad;
- recytuje tekst jako własną interpretację utworu;
- dokonuje parafrazy tekstu.

IV. SAMOKSZTAŁCENIE.

Uczeń:

- korzysta ze słowników, w tym etymologicznego.

Lektury obowiązkowe i uzupełniające

Charles Dickens, Opowieść wigilijna

Aleksander Fredro, Zemsta

Adam Mickiewicz, Dziady cz. II, Reduta Orzona, Śmierć Pułkownika, Sonety krymskie, Świtezianka, Pan Tadeusz

Henryk Sienkiewicz, Quo vadis

Stefan Żeromski, Siłaczka, Syzyfowe prace

Jan Kochanowski, Treny, Pieśni

Ignacy Krasicki, Żona modna

Ernest Hemingway, Stary człowiek i morze

Wybrane powieści kryminalne Agaty Christie

Melchior Wańkowicz, Ziele na kraterze (fragmenty)

Antoine de Saint Exupery, Mały Książę

Wybrane wiersze K. K. Baczyńskiego, W. Szymborskiej, S. Barańczaka, J. Rynkiewicza

Eric Emanuel Schmitt, Oskar i pani Róża

Dorota Terakowska, Poczwarzka

Wybór innych tekstów kultury, w tym wierszy współczesnych poetów i reportaży

Marcin Wróblewski